ادامه از صفحه اول

لزوم تغذیه فکری پیاده‌روی اربعین

در این راه طولانی تا رسیدن به مقصد، آمادگی روحی مخاطبان عاشق، بسیار بالاست و همچنین زمان کافی برای پیشبرد این برنامه معنوی وجود دارد. پیام‌هایی که از رفتار و توصیه‌های حیات‌بخش آن حضرت سرچشمه می‌گیرد، برد کافی برای رشد عقلی و معنوی پیروانش را دارد؛ اما تنها در شیوه علمی و درست ارائه پیام است که می‌توان این امر مقدس را تضمین کرد، هدف دوم این برنامه سازنده، اجتماعی و سیاسی است، به شکلی که اگر دلدادگان حسین (ع) به نقش سازنده و روشنگر خود پی ببرند و بر قدرت وحدت‌بخشی خود اشراف پیدا کنند، چنان می‌شود که مسافران حرم از هر طیف و فرقه‌ای که به هم می‌رسند، به یک اتحاد و اتفاق جمعی رهنمون خواهند شد. این دستاورد گران‌سنگی است که قادر است منطقه را به‌سوی صلح و آرامشی بادوام مایل کند و با اتکای به این مودت همه‌جانبه، کم‌کم به سمت شرایط ایدئال حرکت دهد. زمانه‌ای که اکنون در این سوی دنیا حاکم شده، بیشتر خواهان آن است که بر طبل آشوب و هرج‌ومرج و دشمنی بکوبد که این اصلا طنین خوش‌آهنگی در افکار عمومی دنیا تاکنون نداشته است.این تجمع بزرگ زیبایی‌های دیگری هم دارد که متأسفانه بهره‌برداری لازم از آن نمی‌شود؛ اگر شنیده می‌شود که گروه‌هایی از صاحبان مذاهب و آیین‌های دیگر نیز در این مکان نورانی دیده می‌شوند، نویدبخش آن است که شعاع این وحدت می‌تواند بسیار وسیع‌تر از آنچه باشد که اکنون موجود است و کارگزاران سفر می‌توانند از این موقعیت طلایی برای شکستن یخ‌های جدایی بهره جویند و سبب‌ساز تقریب بین مذاهب شوند. هم‌گرایی در آرمان‌های بشری دور از دسترس نیست و می‌توان به کانون آن همبستگی که در کربلای معلا باشد، اندیشید. ظرفیت این سفر روح‌بخش چنان گسترده است که از چهار گوشه گیتی پذیرش دارد؛ خواستارانی که تنوع فکری و مذهبی دارند و تشنه هم‌صحبتی هستند تا حرف‌های پنهان‌مانده از رسانه‌های جهانی را بشنوند و بگویند؛ اما تاکنون بستری مناسب برای تحقق این محفل‌های معرفتی آماده نشده است. برای رسیدن به هدف‌های دوگانه این سفر، برنامه‌های خوبی می‌توان پی‌ریزی کرد، از جمله آنکه باید در پیام‌ها و احادیث سرور آزادگان جهان، جست‌وجویی کرد و از آن مکتب حیات‌بخش، اولویت‌هایی یافت که برای تشنگان بی‌قرار نسل امروز آشنا باشد و با تمهیداتی جذاب و پرمایه آنها را سیراب کند. انتشار فرازهایی کوتاه و دل‌انگیز از مناجات سیدالشهدا (ع) که در دعای عرفه آن حضرت تجلی یافته، می‌تواند میهمانان حرم را به تفکر و نیایش پروردگار وادارد. به‌طور قطع، متن‌های دعا می‌تواند با برگردان خوب و ملموس به چند زبان دنیا زمینه‌ساز ارتباط صمیمی و آگاهی‌بخش را فراهم کند. آنها که از هر سو به آن مکان عاشقانه می‌شتابند، می‌توانند در جست‌وجوی معارف و بینش حسینی هم باشند؛ اما هنوز نتوانسته‌اند به دور از آن احساسات بی‌بنیاد که از سوی برخی عرفی شده، به کنه شخصیت و جهان‌بینی آن حضرت راه یابند. آن مسافران، اینک از جاهای گوناگونی آمده‌اند تا پیام‌ها را بشنوند و فقط کسانی که مایه‌هایی از فرهنگ و معرفت دارند، موفق می‌شوند با آن نورسیدگان، تبادل فکر و ایده داشته باشند. همه این پیش‌بینی‌ها و امثال آن، در این فرصت سالانه امکان تجلی دارند، زیرا اربعین، خود یک فرهنگ پویاست، اما استخراج آن فرهنگ به‌آسانی مهیا نیست. پیاده‌روی اربعین قطعا می‌تواند سازنده و روح‌بخش باشد و کربلا مانند دانشگاهی انسان‌ساز تجلی یابد، به شرط آنکه تمامی کسانی که مسئولیتی در این سفر به عهده دارند، برای تغذیه فکری این جوشش بزرگ انسانی، تدبیر و دانش کافی هم داشته باشند.

خواب غیرقابل تعبیر اردوغان برای سوریه

ترکیه سه میلیون پناهنده آواره سوری دارد، بر همین اساس به‌دنبال جایی است تا آنها را مستقر کند و اینجا را مناطق مرزی خود می‌داند. ترکیه به‌دنبال تسلط بر منابع نفت و گاز سوریه است که در مناطق شمالی این کشور قرار دارد. به نظر می‌رسد اهداف سیاسی، نظامی و عملیاتی برای اردوغان تعریف شده است. فعالیت در جهت تحقق ایجاد منطقه امن در مرزهای ترکیه با سوریه و توسعه آن تا بخش‌هایی از شمال سوریه نیز در پس ذهن مقامات آنکارا قرار دارد. درعین‌حال این حادثه به‌دلیل تبعاتی که دارد و اروپا در خط مقدم تحمل آثار پیامدهای این عملیات از ایجاد مهاجرت، جابه‌جایی تا پناهندگان خواهد بود، نوعی امتیازگیری از اروپا هم تحلیل می‌شود؛ اما ترکیه تنها بازیگر این میدان نیست. احتمال توافق کردها با دولت سوریه و ارتش ملی سوریه، منطقه شمال را نیز به حوزه اختیارات ارتش اضافه خواهد کرد و حتما برای ارتش ترکیه مسئله ایجاد می‌شود. به‌هرحال مشخص است اختلاف‌های مرزی ناشی از حضور کردهای مخالف دولت ترکیه از طریق قرارداد آدنا حل‌شدنی است که می‌تواند میان نیروهای ارتش سوریه و ترکیه کنترل شود و نگرانی‌های امنیتی ترکیه به این وسیله برطرف می‌شود. اگر ترکیه به‌دنبال بازگشت به دوران سلطنت عثمانی است که بخش‌هایی از سوریه در تصرف آن قرار داشت، باید بداند این مسئله بسیاری از معادلات در منطقه و جهان را تغییر داده و تحمل نخواهد شد و البته آنکارا از قبل آن ضررهای جدی امنیتی و اقتصادی، متحمل خواهد شد. بهتر است مقامات آنکارا، پیشنهاد جمهوری اسلامی ایران را جدی‌تر بررسی کرده و اجازه دهد ارتش و دولت سوریه برای این منطقه، فضای لازم را ایجاد کنند.

توقف تخصیص ارز ۴۲۰۰ تومانی واردکنندگان خصوصی کود شیمیایی

واردکننده بزرگ، نهاد ناظر بر واردات شد

شرق: بخش خصوصی، شرکت خدمات حمایتی را رقیب خود می‌داند. این بخش که واردات کمتر از ۱۰ درصد کود یارانه‌ای یا همان کود دسته‌یک را برعهده دارد، این روزها با سد بزرگ نظارت شرکت دولتی رقیب مواجه شده است. بر اساس تصمیماتی که در وزارت جهاد کشاورزی گرفته شد، واردکنندگان بخش خصوصی برای واردات کود باید مجوز شرکت خدمات حمایتی را هم دریافت کنند، اما این شرکت برایشان شرط گذاشته که در صورت ارائه اطلاعات تجاری، به آنها مجوز استفاده از ارز چهارهزارو ۲۰۰ تومانی را خواهد داد. از آنجا که بین این دو مجموعه، تعارض منافع وجود دارد، فعالان بخش خصوصی تلاش کردند تا نظر وزارت جهاد کشاورزی را تغییر دهند. آنها حاضرند به‌جز شرکت خدمات حمایتی کشاورزی؛ به هر بخش دیگری در وزارتخانه متولی تولید اطلاعات ارائه دهند، اما گویا با این درخواست موافقت نشده است. البته روابط‌عمومی شرکت خدمات حمایتی هم در واکنش به گفته‌های بخش خصوصی می‌گوید که وظیفه نظارت بر تخصیص ارز چهارهزارو ۲۰۰ تومانی کود بر اساس دستورالعمل وزیر جهاد کشاورزی به این شرکت واگذار شده است و شرکت خدمات حمایتی مباشر دولت در زمینه توزیع کود یارانه‌ای است. شرکت یادشده تمایلی به نظارت بر عملکرد بخش خصوصی ندارد، اما دستورالعمل محمود حجتی، آنها را مکلف به چنین کاری کرده است.بحث تعارض منافع بین دولت و بخش خصوصی همواره مورد مناقشه بین دو طرف بوده است. از مسئله تعارض منافع به‌عنوان زمینه اصلی بروز انواع مفاسد یاد می‌کنند. وقتی که یک مجموعه دولتی در یک حوزه خاص رانت اطلاعاتی دارد و هم‌زمان یکی از بازیگران اصلی بازار هم هست، از تمام ابزارهایی که به حکم قانون در اختیارش قرار گرفته، استفاده می‌کند تا بخش خصوصی را به گوشه‌ای براند. این مسئله، فعالیت سالم بخش خصوصی را هم با مشکل مواجه می‌کند. شاید به همین دلیل بود که اواخر سال ۹۶ دولت پیش‌نویس طرح مدیریت تعارض منافع را برای پیشگیری و رفع تأثیر سوء منافع شخصی و ثانویه بر نحوه انجام وظایف و اختیارات حرفه‌ای و قانونی به طور عمومی منتشر کرد تا نظرات مردم و ذی‌نفعان را در این رابطه گردآوری کند. البته از آن زمان تا امروز لایحه دولت هنوز به مجلس نرفته است، به همین دلیل نمایندگان مجلس شورای اسلامی با توجه به اهمیت مسئله، خودشان نسبت به تدوین یک طرح اقدام کردند که البته در نوبت بررسی و تصویب قرار دارد.

مبارزه‌ای که به نتیجه نرسید

دعوای این روزها واردکنندگان کود با شرکت خدمات حمایتی کشاورزی به‌عنوان یک شرکت دولتی که قرار بود در راستای اجرای اصل ۴۴ منحل یا به بخش خصوصی واگذار شود، مصداق عینی تضاد منافع بین دولت و بخش خصوصی است. شرکت خدمات حمایتی مجموعه‌ای است که به گفته سیدمهدی حسینی‌یزدی، رئیس انجمن واردکنندگان کود و سم، بیش از ۸۵ درصد کود وارداتی با ارز چهارهزارو ۲۰۰ تومانی (کودهای اولویت یک) را به کشور وارد می‌کند و بخش خصوصی فقط کمتر از ۱۰ درصد از واردات این نوع کود را در اختیار دارد.

او به «شرق» می‌گوید: سال گذشته برنامه‌ای چیده شد که شرکت خدمات حمایتی ارز مورد نیاز واردات کود را تأمین و تأیید کند. نظارت هم برعهده این مجموعه گذاشته شد. ما در این رابطه نامه‌نگاری کردیم، اما

به نتیجه‌ای نرسیدیم. حرف ما این بود که یک شرکت دولتی رقیب چرا باید تمام اطلاعات بخش خصوصی را بگیرد و با مشتریان ما ارتباط برقرار کند. در نتیجه اعتراضات مکرر ما و حتی نامه‌نگاری با کمیسیون امنیت ملی، جلسه‌ای با معاون زراعت وزارت جهاد کشاورزی برگزار شد. قرار شد حسین اصغری، مدیرکل دفتر امور محصولات علوفه‌ای و جالیزی وزارت جهاد کشاورزی، مسئولیت ارز واردکنندگان کود بخش خصوصی را برعهده بگیرد.حسینی ادامه می‌دهد: در این جلسه، متولیان وزارت جهاد کشاورزی هم معتقد بودند که نباید اطلاعات بخش خصوصی در اختیار شرکت رقیب قرار گیرد. دو، سه ماه این فرایند طول کشید تا اینکه چندروزی است که می‌گویند اگر می‌خواهید ارز را از مدیرکل دفتر امور محصولات علوفه‌ای و جالیزی بگیرید، باید اطلاعات خود را به شرکت بازرگانی دولتی ارائه دهید.

او با اشاره به زمزمه‌های انحلال شرکت خدمات حمایتی و الحاق آن به سازمان تعاون روستایی در اواخر سال گذشته، می‌گوید: ای‌کاش وزارت جهاد کشاورزی به درخواست ما توجه می‌کرد و به‌جای شرکت خدمات حمایتی ناظر دیگری برای واردکنندگان کود و تخصیص ارز چهارهزار و ۲۰۰ تومانی در نظر می‌گرفت.

به گفته حسینی، شرکت خدمات حمایتی یک شرکت رقیب دولتی است و بر اساس اصل ۴۴ باید خصوصی می‌شد. این شرکت، هم سوبسید و هم یارانه می‌گیرد. شنیدیم که سال گذشته نزدیک به ۵۰۰ میلیارد تومان پول در اختیار شرکت خدمات حمایتی گذاشته‌اند. تسهیلات بانکی کم‌بهره هم می‌گیرد. اسکله دارد و فروشش زیر نظر هیچ‌کس نیست. طبیعی است که رقابت با این شرکت سخت می‌شود. همه دعوا بر سر این است که اگر بخش خصوصی این کودها را با قیمت بهتر و کیفیت مناسب‌تر وارد کند، این رویه به‌هم می‌خورد.

ارائه تمام اطلاعات شرط تخصیص ارز ۴۲۰۰ تومانی

رئیس انجمن واردکنندگان کود و سم عنوان می‌کند: شرکت خدمات حمایتی برای تخصیص ارز چهارهزارو ۲۰۰ تومانی از ما خواسته تمام اطلاعات خریدار و فروشنده و توزیع را در اختیارشان بگذاریم. این در حالی است که محصولی که ما وارد می‌کنیم، از نظر کیفیت بسیار مناسب است؛ اما دعوا بر سر سهم ۱۰ درصدی بخش خصوصی از بازار است. با این ۱۰ درصد، همه‌چیز درباره قیمت، نظارت و فروش برملا می‌شود.

او تأکید می‌کند: بارها به مسئولان گفتم رصد کنید و ببینید آزمایش‌هایی که در مؤسسه خاک و آب برای کیفیت کود شرکت خدمات حمایتی انجام شده، کجاست و چرا مخفی است. این مسئله را بررسی کنید. برخی اطلاعات درست یا غلط است. من صحت آن را نمی‌دانم و قضاوتی نمی‌کنم اما باید بررسی شود که کیفیت کودهای وارداتی شرکت خدمات حمایتی در چه وضعیتی است و چرا باید همه اطلاعات در وزارت جهاد کشاورزی به‌صورت بسته باشد تا این شرکت حفظ شود.

حسینی با اشاره به واردات کودهای منسوخ‌شده توسط شرکت خدمات حمایتی، تأمین کود را منوط به انجام آزمایش خاک و تعیین نیاز زراعی معرفی می‌کند.

او اضافه می‌کند: شرکت خدمات حمایتی هنوز کودهای منسوخ‌شده را وارد می‌کند و یک شرکت واسطه است. تولیدکنندگانی که توان ندارند، مجبورند زیر بلیت شرکت خدمات حمایتی بروند.

رئیس انجمن واردکنندگان کود و سم به نقل از معاون زراعت وزارت جهاد کشاورزی، از انباشته‌شدن کودهای بی‌کیفیت در انبارهای شرکت خدمات حمایتی خبر می‌دهد.

او اضافه می‌کند: گزارش داریم که ۵۰۰ میلیارد به شرکت خدمات حمایتی پول داده‌اند. در خبرها اعلام کردم که دو کشتی کود به‌صورت کود فله آمده است. آمارهای مربوطه وجود دارد اما هربار می‌خواهم حرف بزنم، تهدید می‌شوم.

به گفته حسینی شرکت خدمات حمایتی چند روزی است بخش خصوصی را تهدید می‌کند که باید در پنج روز اطلاعات مربوط به واردات سال ۹۷ را گزارش دهند. آنها با وجود سهم هفت تا هشت درصدی بخش خصوصی از بازار کود، جلوی تمام واردات را گرفته‌اند.

او اعلام آمادگی می‌کند که بخش خصوصی بدون مشکل می‌تواند نیاز کشور را مانند سم تأمین کند. بدون اینکه در بدنه دولت مشکلی پیش بیاید.

توزیع یارانه وظیفه شرکت خدمات حمایتی

در واکنش به اظهارات رئیس انجمن واردکنندگان کود، نظری مسئول روابط عمومی شرکت خدمات حمایتی کشاورزی نیز در گفت‌وگو با «شرق» تأکید می‌کند: این شرکت علاقه‌ای به مداخله در امور بخش خصوصی ندارد؛ اما براساس دستورالعمل وزیر جهاد کشاورزی، شرکت خدمات حمایتی مسئولیت نظارت بر نحوه توزیع ارز چهارهزارو ۲۰۰ تومانی برای تهیه کود را بر عهده دارد.

او می‌گوید: وزیر جهاد کشاورزی این وظیفه را به شرکت خدمات حمایتی محول کرده است. ما مباشر وزارت جهاد کشاورزی در امر کود هستیم. مباشر معنی‌اش این است که وزارت جهاد کشاورزی می‌گوید این کود را وارد کنید و ما هم نسبت به واردات اقدام می‌کنیم.

روابط عمومی شرکت خدمات حمایتی ادامه می‌دهد: ما مباشریم زیرا وزارت جهاد کشاورزی می‌خواهد یارانه بدهد و براساس قانون، یارانه صرفا از کانال یک شرکت دولتی می‌تواند هزینه شود. بخش خصوصی نمی‌تواند با پول یارانه‌ای کود وارد کند. وزارت دارایی، حسابرسی یارانه را صرفا از شرکت‌های دولتی قبول می‌کند. با توجه به این قانون، ما ارز دولتی را برای واردات در اختیار بخش خصوصی قرار می‌دهیم و مسئولیتش را هم می‌پذیریم.

افول «دولت رفاه» در ایران

علی حیدری . کارشناس تأمین اجتماعی

در ادوار گذشته، به‌ویژه سال‌های اخیر، عده‌ای در دولت، مجلس و... برای شانه‌خالی‌کردن از اختصاص بودجه به حوزه رفاه و تأمین اجتماعی و برای توجیه عدم توجه کافی به وجه اجتماعی در فرایند توسعه، بر این موضوع پای می‌فشارند که هدف، نیل به اقتصاد و رفاه نیست و برای توجیه این مدعای خود به افول رویکرد «دولت رفاه» در اروپا و آمریکا تمسک می‌جویند. البته این مدعا با اصول متعدد قانون اساسی، به‌ویژه با اصول ۳، ۲۱، ۲۸، ۲۹، ۳۱ و ۴۲ قانون اساسی، مغایرت و مباینت آشکاری دارد و در آموزه‌های تمدن اسلامی-ایرانی نیز جایگاهی ندارد. کما اینکه در منشور گام دوم انقلاب نیز آمده است: «اگرچه اقتصاد هدف نیست ولی راه و ابزار رسیدن به هدف است».

جای تأسف است که غالب قوانین و مقررات مرتبط با تکوین رویکردهای رفاه و تأمین اجتماعی کشور مربوط به دهه ۵۰ است و در آن ایام، قوانینی وضع شده است که دولت و کارفرما را ملزم به استیفای حقوق کارگران و کارکنان کرده، کما اینکه در آن زمان حق بیمه سهم کارفرما به ۲۰درصد افزایش یافت و ضریب حق بیمه پیمان به میزانی که معادل ۲۷درصد می‌شده، وضع و منظور شد و حتی قانون معدن مربوط به دهه ۳۰، بهره‌بردار معدن را ملزم به ساخت مدرسه و درمانگاه و... در منطقه استخراج معدن کرده است، اما در حال حاضر نسل اول و دوم انقلاب که به ثروت و مکنت رسیده‌اند یا مناصب را در اختیار گرفته‌اند، مقوله رفاه و تأمین‌اجتماعی را برنمی‌تابند.

این نکته از آنجا اهمیت می‌یابد که با توجه به تضعیف خزانه داریکل، ذی‌حسابی‌ها، رفع انحصار و عدم تمرکز حساب‌های دولتی و نیز با اختصاصی‌سازی وصولی‌ها و درآمدهای دستگاه‌های اجرائی که قبلا به‌حساب خزانه واریز می‌شد و در قالب قانون برنامه و بودجه و قوانین محاسبات عمومی و مقررات مالی و معاملاتی دولت هزینه می‌شد، عملا بدنه دولت سال‌هاست به «دولت ارتزاقی» که از «نفی قانون» و «نقض قانون» و فرار از قانون ارتزاق می‌کند، تبدیل شده است؛ بدین معنا که با اقداماتی که دولت قبل در حذف و تضعیف سازمان برنامه و بودجه، حذف خزانه داریکل، حذف ذی‌حسابی‌ها، رفع انحصار و عدم تمرکز حساب‌های دولتی در بانک ملی ایران، خصوصی‌سازی بی‌قاعده و... انجام داد، عملا دستگاه‌های اجرائی وابسته به وصولی‌ها و درآمدهایی شدند که یا حاصل «نفی قانون» و «فرار از قانون» است (مجموعه‌های هیئت‌امنایی، مجموعه‌های شبه‌دولتی، مجموعه‌های نظام صنفی که هم منابع از اعضا دریافت می‌کنند و هم از مصرف‌کننده خدمت و...) یا حاصل «نقض قانون» و «تخلف» است (حق‌الکشف، کالاهای متروکه و قاچاق، اختلاس و ارتشا، سهم‌الشرکه سازمان‌ها و کارکنان از جرائم و متفرعات وصولی از بدحسابان و...) و به‌سبب ارتزاق از این منابع، به آنها معتاد شده‌اند و طبیعی است که اقدام اساسی و بنیادی برای ریشه‌کن‌کردن این تخلفات صورت نمی‌دهند و به جای «علت» به سراغ «معلول» می‌روند و از جیب «معلول» یا «مردم» ارتزاق می‌کنند.

این در حالی است که براساس اصول کنترل داخلی و به‌منظور حفظ انتظام مالی، باید رابطه مستقیم مالی دستگاه مجری و متولی امور اجرائی را با موضوع فعالیت (مردم عادی و یا متخلفان) قطع کرد و کلیه وصولی‌های دستگاه‌های اجرائی به‌عنوان حقوق دولتی یا اموال عمومی، به حساب خزانه ریخته شود و این دستگاه‌های اجرائی برای انجام مصارف اداری و... مورد نیاز خود، در قالب قانون بودجه کل کشور و ازطریق موافقت‌نامه اجرائی بودجه و خزانه‌داری کل و ذی‌حسابی‌ها، اعتبارات مورد نیاز را دریافت و هزینه کنند. تداوم و تعمیق این روند موجب می‌شود که مدیران و بدنه عملیاتی دستگاه‌های اجرائی تمایل مکتوم و باطنی به تداوم تخلف و نقض قانون پیدا کنند، چراکه فقط درصورت نقض قانون و تخلف و... می‌توانند به منابع غیرشمول، درآمد اختصاصی و وصولی‌های خارج از نظام بودجه‌ریزی دولتی، ذی‌حسابی و خزانه‌داری کل دست یابند؛ نظیر بحث تخلف‌فروشی و تراکم‌فروشی شهرداری‌ها.

فارغ از این پدیده «دولت ارتزاقی» و با فرض پذیرش آن، چنانچه کلیت دولت را یک «فرد» تلقی کنیم که لزوما باید مؤمن و مقید به موازین اسلامی باشد و حتی اگر وظایف دولت را در قبال فقرا و نیازمندان و... نادیده بگیریم (باوجود وظایف ذاتی دولت‌ها و اصول قانون اساسی و آموزه‌های دینی و ملی) باید بپرسیم که چرا دولت خمس نمی‌دهد و چرا این «دولت ارتزاقی» به‌موجب احکام اسلامی، خمس مال خود را به فقرا و نیازمندان اختصاص نمی‌دهد.

براساس اجماع علما و مراجع، خمس بر هفت چیز تعلق می‌گیرد که براساس غالب آنها، دولت مشمول پرداخت خمس می‌شود و اگر آن را نپردازد «تارک خمس» محسوب می‌شود: منفعت کسب، معدن، گنج، مال حلال مخلوط به حرام، جواهر حاصل از غوص، غنیمت جنگی، زمینی که کافر ذمی از مسلمان می‌خرد و... که حتی در یک تفسیر مضیق از این احکام و متناظرسازی آن بخش قابل توجهی از بودجه دولت (اعم از بودجه عمومی و بودجه شرکت‌ها و مؤسسات انتفاعی) و ثروت خفته (پنهان) در اختیار دولت و حاکمیت مشمول خمس است.با توجه به سهم دولت در اقتصاد و با عنایت به اینکه دو سوم بودجه کل کشور مربوط به شرکت‌ها و مؤسسات دولتی انتفاعی است؛ بنابراین بخش قابل توجهی از بودجه کل کشور مشمول خمس می‌شود و باید ۲۰درصد آن صرف فقرا و نیازمندان شود. در ارتباط با معادن (که نفت و گاز و... را نیز شامل می‌شود)، گنج و مال حلال مخلوط به حرام (درخصوص مبالغ حاصل از کشف جرائمی نظیر اختلاس، ارتشا و...) نیز می‌توان بخش قابل توجهی از وصولی دولت و نیز مبالغ واریزی به حساب صندوق توسعه ملی را مشمول پرداخت خمس دانست. از این منظر که دولت باید حداقل ۲۰درصد از آنها را صرف نیازمندان و فقرا کند.

بدین‌ترتیب از مجموع ۱۷ تریلیون ریال بودجه کشور، باید حدود ۳،۵ تریلیون ریال آن صرف حوزه رفاه و تأمین اجتماعی (امور امدادی، حمایتی و بیمه‌ای) و رفع فقر و ایجاد عدالت اجتماعی شود. حتی اگر بخواهیم از بودجه عمومی دولت اغماض کنیم و آن را مشمول خمس ندانیم، قطعا حدود ۱۲،۵ تریلیون ریال مربوط به شرکت‌ها و مؤسسات انتفاعی دولت مشمول خمس است؛ به بیان دیگر بودجه اختصاصی از سوی دولت برای بخش رفاه و تأمین اجتماعی کشور باید بیش از این ارقام موجود باشد؛ به‌ویژه آنکه ارقام مندرج در بودجه عواید حاصل از بهره‌برداری از مال و ثروت و دارایی در اختیار دولت است و اصل ارزش مال، ثروت و دارایی در اختیار دولت که مشمول خمس قرار دارد، بیش از ارقام مندرج در بودجه سالانه است.

برای مثال، براساس برآوردهای انجام‌شده درحال‌حاضر «ثروت خفته» دولت یعنی اموال غیرمنقول و دارایی‌های سرمایه‌ای غیرمولد که تاکنون از طریق دستگاه‌های اجرائی فهرست شده است (که این رقم احتمالا شامل ثروت در اختیار سایر قوا و مجموعه‌های فراقوه‌ای نیست) حدود ۱۸۰ تریلیون ریال است که اگر بخواهیم خمس آن را حساب کنیم، رقم قابل توجهی خواهد شد که با ارقام و اعتبارات تخصیصی از سوی دولت برای حوزه رفاه و تأمین اجتماعی فاصله بسیار زیادی دارد.

بر همین اساس به‌نظر می‌رسد لازم است همان‌طور که «صندوق توسعه ملی» در کشور تأسیس شده است و بخشی از عواید حاصل از نفت، میعانات و... به حساب مزبور واریز می‌شود، باید یک «صندوق رفاه ملی» یا «صندوق تکافل اجتماعی» هم به موازات آن ایجاد شود و دولت خمس از منابع و عواید در اختیار خود را در آن واریز کند و ذخیره صندوق مزبور صرف رفع فقر و محرومیت و تقویت نظام تأمین اجتماعی (امدادی، حمایتی و بیمه‌ای) شود.

علاوه بر منابعی که دولت به حساب «صندوق رفاه ملی» واریز می‌کند، می‌توان با وضع مالیات‌های اجتماعی بر فعالیت‌ها و کالاهای آسیب‌رسان به کیفیت زندگی مردم (معیشت، سلامت، بنیان خانواده و...) منابع حاصل از مالیات‌های اجتماعی را در صندوق مزبور واریز و منابع آن را صرف ارائه خدمات امدادی، حمایتی و بیمه‌ای به اقشار و گروه‌های هدف کرد و همچنین درخصوص یارانه‌های اجتماعی نیز می‌توان به همین منوال عمل کرد.

ایده ایجاد صندوق رفاه ملی (تکافل اجتماعی) که به‌صورت کلی به شرح فوق تبیین شد را می‌توان به‌صورت پیش‌نویس حکم قانونی زیر تشریح کرد:

تبصره الحاقی: در جهت زمینه‌سازی تحقق تکافل اجتماعی همگانی، نیل به کفاف و حیات طیبه و ایجاد رفاه عمومی و تضمین حداقل کیفیت زندگی برای آحاد جامعه به‌طور اعم و اقشار گروه‌های هدف (نیازمند، آسیب‌پذیر، مددجو و توان‌خواه) به‌طور اخص و به‌منظور فراهم‌سازی زمینه تعالی اخلاقی و تکامل معنوی و رشد فضائل افراد، خانواده‌ها و جامعه و در راستای شکل‌دهی اقتصاد عدالت‌بنیان و مبتنی بر دسترسی و برخورداری عادلانه افراد از منابع دولتی و عمومی، دولت مکلف است حداکثر در مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون، با ایجاد «صندوق رفاه ملی (تکافل اجتماعی)» اقدامات زیر را به عمل آورد:

الف- تجمیع و تمرکز منابع «صندوق رفاه ملی (تکافل اجتماعی)» مشتمل بر:

۱- معادل ۲۰ درصد مبالغ واریزی دولت به حساب صندوق توسعه ملی (موضوع بند ح ماده ۸۴ قانون برنامه ششم توسعه)

۲- سهم‌الشرکه یارانه‌های اجتماعی از مجموع منابع حاصل از هدفمندسازی یارانه‌ها

۳- کلیه منابع حاصل از قطع یارانه افراد برخوردار

۴- منابع حاصل از وضع تعرفه و عوارض بر فعالیت‌ها و کالاهای آسیب‌رسان به کیفیت زندگی مردم و اشتغال ملی از جمله افزایش تعرفه واردات کلیه کالاهای وارداتی دارای مشابه داخلی که تولید داخل آنها کفایت نیاز مصرفی مردم را می‌کند به میزان ۲۰ درصد ارزش کالای وارداتی

۵- منابع حاصل از وضع مالیات اجتماعی بر مصرف بنزین از طریق افزایش پنج درصد به قیمت بنزین مصرفی بر مصارف اینترنتی از طریق افزایش پنج درصد نسبت به قیمت هر بسته اینترنتی از استفاده‌کنندگان خدمات مخابراتی و خدمات ارزش‌افزوده بر تراکنش‌های بانکی از طریق اخذ مبلغ صد ریال به ازای هر تراکنش بانکی از طرفین تبادل بانکی ۲۰ درصد افزایش حق‌الثبت طلاق و ازدواج دوم به بعد

۶- کلیه اعتبارات مربوط به کمک دولت به بنیادها، نهادها و دستگاه‌های اجرائی فعال در حوزه‌های امداد اجتماعی، حمایتی و بیمه‌های اجتماعی که در قالب مساعدت و حمایت از مجموعه‌های مزبور و افراد تحت پوشش آنها توسط دولت یا از محل منابع عمومی و دولتی اختصاص می‌یابد.

ادامه در صفحه ۱۳

خبر

دادگستری آمریکا هالک‌بانک را به دورزدن تحریم ایران متهم کرد

• یک دادگاه فدرال در نیویورک، بامداد چهارشنبه (به وقت تهران) «بانک خلق» ترکیه را رسما به پول‌شویی، تلاش برای دورزدن تحریم‌های ایران و برخی جرائم دیگر متهم کرد. پس از اینکه آمریکا هالک‌بانک ترکیه را به دست‌داشتن در طرحی برای دورزدن تحریم‌های ایران متهم کرد، سهام این بانک دولتی ترک در آغاز مبادلات دیروز بیش از هفت درصد افت کرد. مقامات ترک پس از اتهام‌های آمریکا علیه هالک‌بانک، فروش استقراضی سهام هفت بانک بزرگ این کشور را ممنوع کردند. به گزارش فارس، رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه، بارها از دولت «باراک اوباما» و «دونالد ترامپ»، رؤسای جمهور سابق و فعلی آمریکا، خواسته بود علیه این بانک طرح اتهام نکنند. به گزارش بلومبرگ، دادستان‌های فدرال این بانک را به مشارکت در طرحی فراگیر برای دورزدن ممنوعیت‌ها در زمینه دسترسی ایران به نظام مالی آمریکا متهم کرده‌اند. طبق این گزارش، این کیفرخواست روز سه‌شنبه در دادگاه فدرال منهتن علیه بانک خلق ترکیه تنظیم شده است. بانک خلق (یا هالک‌بانک) ترکیه به اتهام دورزدن تحریم‌های ایران، هدف اقدامات خصمانه آمریکایی‌ها قرار گرفته است. پیش از این، دو نفر در ارتباط با این پرونده محاکمه شده‌اند. متهم کلیدی در این پرونده، تاجری ایرانی- ترکیه‌ای به نام «رضا ضراب» است که آمریکا او را به تلاش برای انجام صدها میلیون دلار معاملات مالی در نقض تحریم‌های واشنگتن متهم کرده است. ضراب، در همین پرونده به‌عنوان شاهد متهم دیگری به نام محمد هاکان آتیلا، از مدیران پیشین هالک‌بانک، حضور پیدا کرد. محمد هاکان آتیلا اردیبهشت سال گذشته به جرم مشارکت در دورزدن تحریم‌های ایران در یک دادگاه نیویورکی محاکمه و به گذراندن ۲۲ ماه پشت میله‌های زندان محکوم شد.

۴۵ هزار حمله سایبری به سامانه‌های اشتغال وزارت کار

• دو سامانه «کاروزی ویژه فارغ‌التحصیلان» و «یارانه دستمزد» وزارت کار در هفته اول مهر سال جاری بیش از ۴۵ هزار بار مورد حمله هکرها قرار گرفت؛ اما این حملات ناکام ماند. به گزارش مهر، برنامه سیاست‌های فعال بازار کار در ایران در دو دهه گذشته به صورت متفرق و بدون ارتباط سیستماتیک با سایر برنامه‌های توسعه‌ای کشور اجرا می‌شد که اغلب به دلیل همین ویژگی جداانگاری از سایر برنامه‌ها، به موفقیت شایان توجهی منتهی نمی‌شد. برای اولین‌بار در سه سال گذشته، برنامه سیاست‌های فعال بازار کار در دفتر سیاست‌گذاری و توسعه اشتغال وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی برای تسهیل اشتغال‌زایی جوانان گروه سنی ۳۵ سال و پایین‌تر و در قالب سه طرح کاروزی فارغ‌التحصیلان دانشگاهی، طرح معافیت بیمه کارفرمایی و طرح مهارت‌آموزی در محیط واقعی کار، تحت عنوان طرح «کاج» (کارانه اشتغال جوانان) تدوین شد؛ اما در سال جاری «طرح پرداخت یارانه دستمزد» نیز به آن اضافه شد و عنوان آن از طرح «کاج» به «برنامه سیاست‌های فعال بازار کار» تغییر یافت. محمد آذرپناه، معاون دفتر سیاست‌گذاری و توسعه اشتغال وزارت کار و مسئول اجرای سیاست‌های فعال بازار کار، با تأیید این حمله سایبری، به مهر گفت: سامانه سیاست‌های فعال بازار کار احتمالا در حال تبدیل‌شدن به عرصه جدید مواجهه دولت با بدخواهان و مخالفان پیشرفت کشور خواهد شد؛ چراکه پس از دو سال تلاش شبانه‌روزی، در اواسط مهر سال جاری سامانه سیاست‌های فعال بازار کار تکمیل شده و به‌عنوان یک سامانه حرفه‌ای جهت استفاده در اختیار جوانان و فعالان اقتصادی کشور و سایر ذی‌نفعان قرار گرفته است. او تأکید کرد: در یک هفته نخست، پس از تکمیل سامانه سیاست‌های فعال بازار کار که ذیل آن دو سامانه یارانه دستمزد و طرح کاروزی تعریف شده است، بیش از ۴۵ هزار بار مورد حمله هکرها قرار گرفته؛ بااین‌حال از تمام اطلاعات کاربران محافظت شده است. در مدت اجرای برنامه سیاست‌های فعال بازار کار، فاصله نرخ بی‌کاری استان‌ها کاهش معناداری پیدا کرده و نرخ بی‌کاری جوانان ۱۸ تا ۳۵ سال نیز در یک سال گذشته بیش از دو درصد کاهش یافته است.

هند: منافع ما بر تحریم‌های نفتی ارجحیت دارد

• وزیر اقتصاد هند اعلام کرد این کشور تمایل دارد تحریم‌های آمریکا را اجرا کند؛ اما منافع استراتژیک این کشور همواره اولویت دارد. به گزارش راشاتودی، نیرمالا سیتهامارات، وزیر اقتصاد هند، اعلام کرد دهلی‌نو تمایل دارد تحریم‌های آمریکا را اجرائی کند؛ اما اوضاع اقتصادی این کشور و منافع استراتژیک هند باید در اولویت قرار بگیرد. او تأکید کرد: یک شریک واقعی همواره خواهان قدرتمندشدن هند است. وزیر اقتصاد هند ادامه داد: در موارد خاصی که برای منافع استراتژیک دهلی‌نو حیاتی هستند، به آ